

XII redovna skupština akcionara Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić

Usvojen finansijski i Izvještaj o poslovanju

KOMENTAR

Sreten Gojković:

Bez promjene prosječne
distributivne cijene

str. 06

AKTUELNOSTI

Odsustvo snijega i talas
poplava u okruženju
umanjili proizvodnju

str. 05

INTERVJU

Dragica Sekulić:

Energetska efikasnost dobija na
značaju

str. 12

INTERVJU

DRAGICA SEKULIĆ,
GENERALNA DIREKTORICA U MINISTARSTVU
EKONOMIJE

Energetska efikasnost *dobija na* značaju

Bojana Laković

JEDAN OD PRIORITETA NOVE ENERGETSKE POLITIKE U CRNOJ GORI I ŠIRE JESTE ENERGETSKA EFIKASNOST, A POTENCIJAL ZA UŠTEDE ENERGIJE PRIMJENOM OVIH MJERA JE OGROMAN U SVIM SEKTORIMA POTROŠNJE U NAŠOJ ZEMLJI, KAZALA JE ZA NAŠ LIST GENERALNA DIREKTORICA ZA ENERGETSKU EFIKASNOST U MINISTARSTVU EKONOMIJE DRAGICA SEKULIĆ. IAKO ZNAČAJAN POTENCIJAL ZA UŠTEDU ENERGIJE LEŽI U SEKTORU DOMAĆINSTAVA, NIVO SVIJEŠTI GRAĐANA O ZNAČAJU I POZITIVNIM EFEKTIMA ENERGETSKE EFIKASNOSTI JE I DALJE NA NISKOM NIVOU.

Koliko je energetska efikasnost važna i koliko se na taj način zaista može uštedjeti?

Energetska efikasnost predstavlja jedan od prioriteta nove energetske politike u Crnoj Gori i šire, u regionu Jugoistočne Evrope i u Evropskoj uniji. Energetska efikasnost nastavlja da dobija na značaju u ambijentu koji karakterišu velika uvozna zavisnost, visoke cijene energije i evidentna zabrinutost u pogledu sigurnosti snabdijevanja energijom i klimatskih promjena.

Energetska efikasnost je prepoznata kao ekonomičan i brz način za povećanje sigurnosti snabdijevanja energijom i za smanjenje emisija gasova staklene bašte odgovornih za klimatske promjene. Sa druge strane, energetska efikasnost privreda ima pozitivan uticaj na ekonomski rast i otvaranje novih radnih mjesta.

Potencijal za uštedu energije primjenom mjera energetske efikasnosti u Crnoj Gori

je ogroman u svim sektorima potrošnje (zgrade, saobraćaj, industrija). To je uglavnom uslovljeno zastarjelošću tehnologija, neadekvatnim održavanjem objekata i postrojenja, kao i niskom sviješću korisnika. Nivo postignutih ušteda u narednom periodu će, prije svega, zavistiti od kvaliteta implementacije uspostavljenog regulatornog okvira, dostupnosti finansijskih mehanizama za primjenu mjera energetske efikasnosti, ali i nivoa svijesti i znanja relevantnih učesnika i krajnjih korisnika.

Značajan potencijal za uštedu energije leži u sektoru domaćinstava, koje na godišnjem nivou ima značajan udio u ukupnoj potrošnji energije u Crnoj Gori. Racionalnim korišćenjem električne energije domaćinstva u Crnoj Gori mogu u velikoj mjeri da doprinesu smanjivanju potrošnje energije. Ukoliko bi se više pažnje posvetilo načinu korišćenja električne energije unutar domaćinstava i primjenom krajnje jednostavnih mjera, građani bi, pored uštede energije i novca, zadržali

isti nivo komfora.

Koliko su ljudi kod nas svjesni pozitivnih efekata energetske efikasnosti i da li se pridržavaju ovih principa, posebno prilikom gradnje novih objekata?

Nivo svijesti građana o značaju i pozitivnim efektima energetske efikasnosti je i dalje na niskom nivou. Ministarstvo ekonomije se, u prethodnom periodu, kroz projekte koje realizuje, ali i kroz podršku projektima koji su realizovali drugi subjekti iz javnog i privatnog sektora, trudilo da temu energetske efikasnosti nametne različitim ciljnim grupama. Evidentno je da su određeni pomaci u tom dijelu napravljani, a što je i potvrđeno kroz istraživanja javnog mnjenja koja su sprovedena u prethodnom periodu u sklopu GIZ-ASE projekta.

Međutim, ono na čemu treba raditi u narednom periodu je sprovođenje kampanja za podizanje svijesti u sklopu konkretnih projekata i programa podrške. Iskustva

pokazuju da su efekti takvih ciljanih kampanja mnogostruko veći, jer su rezultati primjene mjera energetske efikasnosti na konkretnim primjerima vidljiviji, a posebno ako su građani u isto vrijeme i korisnici programa podrške.

Ministarstvo ekonomije je u prethodnom periodu, a to će biti naš cilj i u narednom periodu, radilo na promociji efikasnih tehnologija i rešenja, kao i na uspostavljanju određenih podsticajnih mehanizma u oblasti energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije.

Značajan potencijal za uštedu energije leži u sektoru domaćinstava: Dragica Sekulić

Kakvi su propisi kada je u pitanju nova gradnja?

Zakon o energetske efikasnosti, između ostalog, uvodi određene obaveze po pitanju energetske efikasnosti zgrada, a što je bliže uređeno kroz pravilnike propisane ovim zakonom. Odredbe zakona i relevantnih podzakonskih akata predstavljaju transponovanje zahtjeva EU Direktive o energetskim karakteristikama zgrada.

Ministarstvo ekonomije je u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma donijelo set od pet pravilnika koji bliže uređuju ovu oblast. Riječ je o Pravilniku o minimalnim zahtjevima energetske efikasnosti zgrada kojim se utvrđuju minimalni zahtjevi po pitanju energetske efikasnosti zgrada, vrste zgrada koje u skladu sa namjenom ne moraju da ispunjavaju minimalne energetske karakteristike i metodologiju izračunavanja energetske karakteristike zgrada. Takođe, donijet je Pravilnik o sertifikovanju energetske karakteristike zgrada kojim se utvrđuje bliži način sertifikovanja zgrada, način utvrđivanja energetske klase zgrade, izgled i sadržaj table sa osnovnim energetskim karakteristikama zgrada javne namjene, sadržaj sertifikata i registra izdatih sertifikata o energetskim karakteristikama zgrade i vrste zgrada koje se u skladu sa namjenom ne sertifikuju. Ovu oblast uređuju i

Pravilnik o metodologiji vršenja energetske pregleda kojim se utvrđuje metodologija za vršenje energetske pregleda zgrada i Pravilnik o programu obuke za energetske preglede, sadržaju zahtjeva za izdavanje ovlaštenja i registra ovlašćenih lica kojim se utvrđuje program obuke za energetske preglede zgrada i redovne energetske preglede sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju, sadržaj zahtjeva za izdavanje ovlaštenja za vršenje energetske pregleda i bliži sadržaj registra ovlašćenih lica za vršenje energetske pregleda. Osim ovih, donijet je i Pravilnik o redovnim energetskim pregledima sistema za klimatizaciju i grijanje kojim se utvrđuje način i rokovi za vršenje redovnih energetske pregleda sistema za klimatizaciju nominalne snage 12 kW i veće i sistema za grijanje na gas, tečna ili čvrsta goriva nominalne snage 20 kW i veće.

Uspješna implementacija usvojenog regulatornog okvira u narednom periodu je ključna za unapređenje stanja po pitanju energetske karakteristike zgrada, kako kod izgradnje novih, tako i kod rekonstrukcije, odnosno održavanja postojećih objekata.

Iz ovoga se može zaključiti da je izgradnja podmorskog kabla jedna od najvažnijih razvojnih šansi Crne Gore.

Obaveza sertifikovanja energetske karakteristike zgrada odnosno izdavanja energetske sertifikata za zgrade je propisana postojećom regulativom, ali je odložena za 2016. godinu. Razlog za ovakvu situaciju je nepostojanje nacionalnog softvera za proračun energetske karakteristike. Ministarstvo ekonomije, uz podršku Vlade kraljevine Norveške, realizuje projekat „Implementacija preporuka regionalne Studije o energetske efikasnosti zgrada u Crnoj Gori“, u okviru kojeg će biti izrađen softver za energetske efikasnosti zgrada. Shodno tome, u toku je tenderski postupak za izbor konsultanta koji će biti odgovoran za realizaciju projekta.

Kakvi su evropski standardi i šta nas očekuje u procesu pridruživanja Evropskoj uniji?

Kompletna politika u oblasti energetske efikasnosti u Crnoj Gori je bazirana na EU pravnom okviru. Važeće EU direktive i regulative koje se odnose na različite segmente potrošnje energije su transponovane u domaće zakonodavstvo i proces dalje harmonizacije će biti nastavljen i u narednom periodu. Sa druge strane neophodno je obezbijediti uslove za implementaciju propisanih obaveza, a to je vrlo kompleksan i zahtjevan posao.